

EUROPEAN
COMMISSION

Brussels, 17 June 2014
COM (2014)357 final

**COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN
PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL
COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS**

concerning the European Union Strategy for the Adriatic and Ionian Region

BO

**PRIOPĆENJE KOMISIJE EVROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EVROPSKOM
EKONOMSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

u vezi sa Strategijom Evropske unije za Jadransku i Jonsku regiju

BO

BO

Pregled sadržaja

1.	Uvod	3
2.	Izazovi i mogućnosti.....	4
2.1	Izazovi	4
2.2	Mogućnosti.....	5
3.	Odgovor: Akcioni plan	6
3.1	Plavi rast	6
3.2	Povezivanje regije	7
3.3	Kvalitet okoliša.....	8
3.4	Održivi turizam.....	9
4.	Upravljanje i primjena.....	10
5.	Povezanost sa politikama EU	11
6.	Šira povezanost.....	11
7.	Zaključak	12
Aneks	Karta Strategije EU za Jadransku i Jonsku regiju	13

1. UVOD

Ovo priopćenje utvrđuje potrebe i potencijal za pametan, održiv i inkluzivan rast u Jadranskoj i Jonskoj regiji. On pruža okvir za koherentnu makro-regionalnu strategiju i akcioni plan za rješavanje tih izazova i mogućnosti kroz saradnju između zemalja učesnica.

Regija je funkcionalno područje koje je prvenstveno definirano Jadranskim i Jonskim morskim bazenom. Ujedno obuhvaća važna kopnena područja i tretira pomorska, obalna i kopnena područja kao povezane sisteme. Uz intenzivnije kretanje robe, usluga i ljudi zbog ulaska Hrvatske u EU i izglede za pristupanje drugih zemalja iz regije u EU, lučka zaleđa igraju istaknutu ulogu. Pažnja koja se polaže vezama između kopna i mora također naglašava utjecaj neodržive djelatnosti na priobalna područja i pomorske ekosisteme.

Pošto je regija dom više od 70 miliona ljudi, ona igra ključnu ulogu u jačanju geografskog kontinuiteta u Evropi. Strategija se temelji na Jadransko-jonskoj inicijativi¹ koja uključuje osam zemalja. Karta se nalazi u prilogu. Strategija je otvorena i za druge partnera u regiji.

Prosperitet postignut kroz trgovinu i poduzetništvo regiji će omogućiti da okrene novi list iz ekonomskog krize. Njezini stanovnici zaslužuju bolje izglede za zapošljavanje, veću mobilnost, pouzdaniju i povezanu opskrbu energijom i viši kvalitet životne sredine.

Evropsko Vijeće je u decembru 2012. zatražilo od Komisije da predstavi Strategiju EU za Jadransku i Jonsku regiju (EUSAIR) do kraja 2014. Opći cilj Strategije je unapređenje održivog ekonomskog i društvenog prosperiteta u regiji kroz rast i otvaranje novih radnih mesta, te poboljšanjem svoje privlačnosti, konkurentnosti i povezanosti, uz očuvanje okoliša i osiguravanje zdravih i uravnoteženih morskih i obalnih ekosistema. To će se postići kroz saradnju između zemalja sa puno zajedničke povijesti i geografije. Sa jačanjem provođenja postojećih politika EU u regiji, Strategija doprinosi jasnoj dodatnoj vrijednosti EU, a državama učesnicama nudi zlatnu priliku da svoje politike usklade sa općom vizijom EU-2020. Time će doprinijeti približavanju zemalja zapadnog Balkana EU, nudeći im mogućnosti za blisku saradnju s državama članicama u rješavanju zajedničkih izazova i mogućnosti koje su specifične za tu regiju.

Strategija vuče prednosti iz:

- više od deset godina dugog iskustva iz međuvladine Jadransko-jonske inicijative. Uspješna saradnja već je uspostavila snažne veze između zemalja učesnica te samostalnu regionalnu saradnju između gradova, privrednih komora i univerziteta;
- Pomorske strategije za Jadransko-Jonsko more koju je Komisija usvojila 30. novembra 2012.² i koja ispituje mogućnosti za plavi rast morskog bazena;
- vremenskog podudaranja svog lansiranja sa početkom programskog perioda 2014-2020. To joj omogućuje da je sistematski ugrađena u EU, nacionalne i regionalne programe, i da mobilizira sve politike i programe za podršku tom pristupu.

¹ Međuvladina Jadransko-jonska inicijativa je pokrenuta u 2000 za jačanje regionalne saradnje, promoviranje političke i ekonomskе stabilnosti i time stvaranje solidne baze za proces evropske integracije.

² COM(2012) 713.

- pouka iz postojećih makro-regionalnih strategija³, odnosno Strategija EU za regiju Baltičkog mora, te Strategija EU za dunavsku regiju, također u pogledu suradnje sa zemljama koje nisu članice EU. Te pouke ističu, na primjer, potrebu za fokusiranjem na nekoliko zajedničkih izazova i/ili mogućnosti, te da osiguraju vlasništvo, obaveze i vodstvo iz zemalja učesnica. One također ukazuju na potrebu za jačanjem institucionalnih i administrativnih kapaciteta.

2. IZAZOVI I MOGUĆNOSTI

2.1 IZAZOVI

Jadransko-jonska regija suočava se sa nizom zajedničkih izazova. U povijesnom smislu, njezin je povelik dio pogođen zbog teške političke i ekonomske situacije i sukoba. Međutim, ulazak Slovenije i Hrvatske u EU te iščekivanje pristupa i drugih zemalja pružaju priliku za jačanje tih veza i prevazilaženje nasljeđa prošlosti. Glavni izazovi su:

- **Društveno-ekonomske nejednakosti:** što se tiče BDP-a po glavi stanovnika i stope nezaposlenosti, postoje jaki kontrasti među državama. Dok je BDP po glavi stanovnika u nekim regijama 20% iznad prosjeka EU i stopa nezaposlenosti 4%, druge imaju BDP po glavi stanovnika 70% ispod ovog prosjeka, a stopa nezaposlenosti je 30%. Zbog nedostatka kapaciteta, poduzeća ne iskorištavaju u dovoljnoj mjeri transnacionalnu dimenziju marketinga, inovacija ili istraživanja, posebno u Plavoj ekonomiji. Klasteri na području poslovnog, istraživačkog i javnog sektora su rijetki;
- **Transport:** Regija ima jako oskudnu infrastrukturu, posebno na liniji između uvriježenih država članica EU i drugih zemalja, što prouzrokuje lošu pristupačnost. Pogotovo cestovne i željezničke mreže Zapadnog Balkana hitno treba popraviti, treba ukloniti uska grla i nedostatke veza, uspostaviti intermodalne veze i sisteme za upravljanje prometom te nadograditi kapacitet. Sve je veća gustoća pomorskog prometa, a pojačati treba kapacitet nadzora i koordinacije. Prekomjerno čekanje i procedure na granicama dodatno otežavaju kretanje. Multi-modalni transport slabo je razvijen;
- **Energetika:** Međupovezivanje električnih mreža i dalje je neadekvatno i sprečava razvoj integriranog energetskog tržišta, ograničava kapacitet i ometa profitabilnu eksplotaciju obnovljivih izvora energije. Osim toga, ulaganja u plinske mreže, uključujući LNG objekte, neophodna su za osiguravanje efikasne i raznovrstne opskrbe;
- **Okoliš:** Povećana upotreba morskog i obalnog prostora od strane ljudi ugrožava ekosisteme. Neodržive turističke aktivnosti vrše pritisak na vodu, zemlju i biološku raznolikost. Zbog njegove plitkosti i polu-zatvorene prirode⁴ Jadran je osjetljiv na zagađenje. Pretjeran izlov ribe, odbačena ribarska oprema i ekološko nezdrava akvakultura ugrožavaju biodiverzitet, kao i ljudsko zdravlje. Neobrađene otpadne vode i čvrsti otpad uglavnom iz izvora na kopnu te izljevanje đubriva iz poljoprivredne djelatnosti sa sobom nose eutrofikaciju, invazivne vrste iz balastnih voda i zagađenje iz iskorištavanja nafte i plina dodatno pogoršavaju situaciju. Kvalitet zraka, koga često pogoršavaju lokalni klimatski i geografski uvjeti, oštećuju i emisije iz brodarstva i obalnih aktivnosti (luke,

³ COM(2011)381; SEC(2011)1071; COM(2012)128, COM(2013)181; COM(2013)468; SWD(2013)233.

⁴ Sjeverni Jadran ima prosječnu dubinu od oko 50 metara. Vode Jadranskog mora razmjenjuju se samo jedan put svake 3 ili 4 godine sa vodama Sredozemnog mora.

industrija). Krivolov ptica selica utječe na EU u cjelini. Mreže zaštićenih područja, kao što su NATURA 2000 i Emerald, još uvijek nisu potpune;

- **Prirodne nesreće i nesreće izazvane ljudskim faktorom i rizici koje sa sobom nose klimatske promjene:** Pored velike seizmičke aktivnosti, regija je ranjiva i izložena negativnim utjecajima klimatskih promjena. Najveći izazov su nedostatak zajedničke procjene rizika, upravljanja rizikom od nepogoda i cjelovite strategije ublažavanja i prilagođavanja. Sa neizjednačenim iskustvima, resursima i znanjem, države se ne mogu same nositi sa porastom nivoa mora, poplavama, sušama, erozijom tla i šumskim požarima;
- **Administrativna i institucionalna pitanja:** treba ojačati kapacitete na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou kako bi se obezbijedila pogodnost struktura za rad sa prekograničnim partnerima i za prekograničnu koordinaciju. Kada se zemlje usklađuju sa zakonodavstvom EU i pristupaju finansijskim instrumentima, možda rade različitim brzinama, a to ometa provođenje makro-regionalnog pristupa. Problemi postoje i u vezi sa korupcijom, a to podriva povjerenje javnosti i razvoj. Pritisak migracija i prekograničnog organizovanog kriminala traži uskladenu politiku granične sigurnosti.

2.2 MOGUĆNOSTI

Regija također nudi mnoge mogućnosti, sa velikim potencijalom za pametan, održiv i inkluzivan rast:

- **Plava ekonomija** može uveliko pridonijeti rastu. To varira od razvijanja plavih tehnologija do održive proizvodnje i potrošnje morske hrane. Uključuje tržišne niše u djelatnostima kao što su na primjer rekreacija, slobodno vrijeme i djelatnost malog krstarenja. Inovacije mogu omogućiti da se ranjivi sektor brodogradnje prebaci na energetski efikasne brodove sa niskim emisijama⁵, te da sarađuje sa srodnim sektorima, uključujući i brodsku opremu i robotiku;
- **Povezivanje:** regija se nalazi na glavnom evropskom križanju. Jadransko-jonski morski bayen je prirodni plovni put koji prodire duboko u EU. Ono pruža najjeftiniji morski put sa Dalekog istoka preko Sueza, jer je tako udaljenost do tržišta centralne Evrope 3000 km manja nego preko sjevernih luka. Postoji mogućnost boljeg povezivanja kopna i mora intermodalnim prijevozom, što će povećati konkurentnost ekonomija u zaledu;
- **Kulturna i prirodna baština, te bioraznolikost:** U kombinaciji sa izuzetnom prirodnom ljepotom, kulturno, povjesno i arheološko nasljeđe regije jedno je od njenih najvećih dobara. Ta se regija može pohvaliti svjetski poznatim gradovima (Venecija, Dubrovnik, Mostar, Atina) i prirodnim lokalitetima (Plitvička jezera i Skadar). Pored toga je vrlo bio-raznolika: izuzetno je bogata florom, posebno u eko-regiji Dinarskog luka;
- **Turizam:** turizam je ionako brzorastući sektor koji najviše doprinosi BDP-u, a mogao bi dodatno iskoristiti povećanu i održivu suradnju za proširenje tržišta i sezone. Regija može služiti kao primjer za održive, odgovorne i raznovrsne turističke proizvode i usluge. Postojeće komercijalne mogućnosti mogle bi se iskoristiti sa više dinamike, npr. kroz krstarice koje bi koristile lokalnu ponudu i kroz rekreativno ribarstvo. Održivo upravljanje turizma može ukloniti birokratske prepreke, stvoriti bolju poslovnu poduzetničku / MSP

⁵ U smislu SO₂, NO₂ i čestica.

klimu, uspostaviti zajedničke standarde, pravila i statistiku, i promovisati javno-privatna partnerstva.

3. ODOGOR: AKCIONI PLAN

U svom izvještaju⁶ o dodanoj vrijednosti makro-regionalnih strategija, Komisija preporučuje da se nove makro-regionalne strategije koncentriraju na nekolicinu dobro definiranih ciljeva u skladu sa posebnim potrebama za poboljšanu saradnju na visokom nivou. Koristeći pristup odozdo prema gore, sprovedena su opsežna savjetovanja sa interesnim grupama za identifikaciju jasnih ciljeva, specifičnim za tu regiju.

U tom cilju će se sprovesti mobilni⁷ Akcioni plan koji prati Strategiju i proširuje pomorsku dimenziju uključivanjem zaleda. Strukturiran oko četiri nezavisna stuba strateškog značaja, on predlaže listu mogućeg, indikativnog djelovanja. Ti su stubovi:

1. Plavi rast
2. Povezivanje regije (transport i energetske mreže)
3. Kvalitet okoliša
4. Održivi turizam

Dva poprečna aspekta su također identifikovana:

- izgradnja kapaciteta, uključujući komunikaciju, za efikasnu primjenu i podizanje javne svijesti i podrške;
- istraživanje i inovacije za veće zapošljavanje visoko kvalificiranog kadra, rast i konkurentnost. Saradnja u okviru transnacionalnih mreža može ideje prenijeti do tržišta i pomoći kod razvoja novih proizvoda i usluga.

Osim toga, ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama, kao i upravljanje rizicima od nepogoda su horizontalna načela za sva četiri stuba.

Proces savjetovanja je unutar svakog stuba također identificirao nekolicinu tema za Akcioni plan kojima hitno treba posvetiti pažnju i koje mogu dobiti najvišu korist iz zajedničke akcije. Ove su teme također relevantne za politike EU, posebno one sa teritorijalnom dimenzijom. Izabrane teme u svakom stubu su u nastavku.

3.1 PLAVI RAST

Cilj ovog stuba koga usklađuju Grčka i Crna Gora⁸ je pokrenuti inovativni rast pomorstva i brodarstva u regiji kroz promicanje održivog ekonomskog razvoja i radnih mjesta, te poslovnih mogućnosti u Plavoj ekonomiji, uključujući ribarstvo i akvakulturu. U tom cilju treba promicati klasteri koji uključuju istraživačke centre, javne agencije i privatna poduzeća. Usklađeno upravljanje ribarstvom će poboljšati prikupljanje podataka, nadzor i kontrolu. Zajedničko planiranje i povećani kapaciteti uprave i saradnje će unaprijediti korištenje postojećih resursa i upravljanja pomorstva na području morskog bazena.

⁶ COM (2013) 468 od 27.6.2013.

⁷ Akcioni plan će se periodično revidirati i ažurirati kako se pojavljuju nove potrebe.

⁸ Po dvije zemlje – jedna iz EU i jedna izvan EU – usklađivale su razvoj Akcionog plana prema stupu po vlastitom izboru.

Plave tehnologije

Stvaranje visoko-stručnih radnih mjesta i ekonomskih mogućnosti, fokusirajući se na istraživanje i inovacije, razvoj klastera i prijenos znanja koje je povezano sa plavom tehnologijom specifičnom za regiju, te povezano sa regionalnim i nacionalnim strategijama visoke specijaliziracije (npr. zelena brodogradnja, jedriličarstvo, bio-tehnologija, podvodna robotika).

Ribarstvo i akvakultura

Poboljšati profitabilnost i održivost ribarstva i akvakulture boljim prikupljanjem podataka, boljim praćenjem i nadzorom, provođenjem višegodišnjih planova upravljanja ribarstva na području morskog bazena, usklađivanjem standarda, poboljšanjem vještina i sposobnosti za ispunjavanje pravila i standarda EU, te povećavanjem dodane vrijednosti lokalnih lanaca vrijednosti morskih plodova, pre svega kroz posebne platforme istraživanja i inovacija, zajednički razvoj tržišnih informacija i transparentniji marketing i obradu.

Pomorsko i morsko upravljanje i usluge

Poboljšati administrativni i institucionalni kapacitet, pomorske usluge i upravljanje, uključujući razmjenu podataka, zajedničko planiranje i usklađeno upravljanje postojećih resursa (npr. pomorsko prostorno planiranje i integralno upravljanje obale).

Primjeri ciljeva do 2020. mogli bi uključivati:

- za 20% , u odnosu na osnovnu situaciju , povećanje ulaganja u istraživanje na području plavih tehnologija;
- višegodišnje planove ribarstva koje treba usvojiti i primjeniti u području morskog bazena;
- pokrivenost 100% vode pod nacionalnom jurisdikcijom Pomorskim prostornim planom i pokrivenost 100% obalnih linija Cjelovitim upravljanjem obalom sa uspostavljenim odgovarajućim mehanizmima implementacije.

3.2 POVEZIVANJE REGIJE

Cilj ovog stuba kojeg usklađuju Italija i Srbija⁹ je bolja povezanost transporta i energetike u regiji sa ostatom Evrope. Za razvoj regije potrebne su međusobno povezane i održive prometne i energetske mreže. Suradnja je potrebna za smanjenje uskih grla i razvoj infrastrukturnih mreža te regulatornih okvira. Usklađen nadzor pomorskog prometa i multimodalni transport će povećati konkurentnost.

Pomorski promet

Sigurnost pomorskog prometa ovisi o usklađenim sistemima nadzora i uspostavi modernih intermodalnih pristaništa koja rade u klastrima. Potrebna je suradnja između država i luka za poboljšanje upravljanja prometa koji se suočava sa uskim grlima i za takmičenje na globalnom nivou, posebno sa lukama u Sjevernoj Evropi.

⁹ Vidi fusnotu 8.

Intermodalne veze sa zaledjem

Za podršku porasta pomorskog transporta robe treba nadograditi intermodalne veze sa zaledjem. Razvoj čvorova i čvorista sa kombinacijom pomorskog, željezničkog, cestovnog, zrakovnog prometa i unutrašnjih plovnih puteva mora temeljiti na održivim shemama transporta vezanim, između ostalog, za lokalne i regionalne planove kvaliteta zraka. Zajedničke materijalne i ne materijalne mjere trebaju smanjiti uska grla na granicama.

Energetske mreže

Tri cilja energetske politike EU - konkurentnost, sigurnost opskrbe i održivost - postići će se kroz dobro povezano energetsko tržište. Potrebne su investicije za povezivanje električnih mreža i okončanje plinskih mreža. Primjeniti će se regulativne mjere da se uklone prepreke za prekogranične investicije.

Primjeri ciljeva do 2020. mogli bi uključivati:

- Dupliranje dosadašnjeg Jadransko-jonskog tržišnog udjela kontejnerskog prometa uz ograničavanje utjecaja na životnu sredinu;
- Smanjenje čekanja na regionalnim graničnim prijelazima za 50 %.

3.3 KVALITET OKOLIŠA

Cilj ovog stuba, koga usklađuju Slovenija i Bosna i Hercegovina¹⁰ je da se obrati pažnja na kvalitet okoliša kroz suradnju na nivou regije. To će doprinijeti dobrom ekološkom položaju morskih i obalnih ekosistema, smanjenju zagađenja mora, ograničavanju, ublažavanju i kompenziraju brtvljenja tla¹¹, smanjenju zagađenja zraka¹² i zaustavljanju gubitka biološke raznolikosti i degradacije ekosistema. Zajednička akcija za očuvanje eko-regija koja obuhvaća nekoliko zemalja je povoljna za prirodnu baštinu Evrope, a pored toga garantuje da ulaganja u infrastrukturu neće pogoršati okoliš i krajolik niti povećati zagađenje.

Pomorski okoliš

- **Prijetnje obalnom i morskom biodiverzitetu:** Pritisak na morske i obalne ekosisteme se smanjuje kroz bolje poznavanje bioraznolikosti i koordinirano provođenje Pomorskog prostornog planiranja/ Cjelovitog upravljanja obalom, relevantnog ekološkog zakonodavstva¹³ i Zajedničke ribarske politike. Poboljšanje preko-granične mreže otvorenog mora u okviru Pomorskih zaštićenih područja, kao i razmjena najboljih praksi među njihovim organima upravljanja dodatni je garant očuvanja bioraznolikosti.
- **Zagađenje mora:** Usklađena ulaganja u postrojenja za tretman vode i čvrstog otpada, zajednički napor da se savlada cijeli životni ciklus otpadaka iz mora, zajednički kapacitet u sprečavanju i reagiranju na izливanje nafte i drugih zagađenja velikih razmjera, ograničenje podvodne buke, kao i podizanje svijesti poljoprivrednika na

¹⁰ Vidi fuznotu 8.

¹¹ SWD(2012) 101 – Smjernice o najboljoj praksi ograničavanja, ublažavanja ili nadoknade za brtvljenje tla.

¹² U smislu SO₂, NO₂, čestica i ozona.

¹³ Posebno Okvirne direktive o pomorskoj strategiji i Direktiva EU o staništima i pticama.

negativne uticaje pretjerane upotrebe nitrata, značajno će umanjiti ugroženost divljih morskih životinja i ljudsko zdravlje.

Transnacionalna zemaljska staništa i biološka raznolikost

Dat će se podrška zajedničkom upravljanju eko-regija preko granica, kao i zdravoj populaciji velikih mesojeda, te mjerama za veće poštivanje pravila za lov ptica selica.

Primjeri ciljeva mogli bi uključivati:

- Uspostavljanje zajedničke platforme svih zemalja za prikupljanje podataka, istraživanje i analizu do kraja 2015;
- Unapređenje mreža NATURA 2000 i Emerald, te uspostavljanje koherentne mreže Pomorskih zaštićenih područja unutar Okvirne direktive o pomorskoj strategiji do 2020;
- 10% pokrivenosti Jadranskog i Jonskog mora kao pomorskih zaštićenih područja do 2020. u skladu sa međunarodnim obavezama.

3.4 ODRŽIVI TURIZAM

Cilj ovog stuba, kojga usklađuju Hrvatska i Albanija¹⁴, je razviti pun potencijal regije u smislu inovativnog, održivog i odgovornog kvalitetnog turizma. Diversifikacija turističkih proizvoda i usluga će uz istovremeno rješavanje sezonske prirode turizma povećati poslovanje i otvaranje novih radnih mjesta. Marketing turističkih produkta i usluga jadransko-jonske trgovачke marke širom svijeta će povećati potražnju.

Raznovrsna turistička ponuda (proizvoda i usluga)

Potencijal bogastva baštine u regiji još uvijek nije u potpunosti iskorišten. Klima i tržište su pogodni za stvaranje jake poslovno-orientirane dinamike na osnovu najboljih praksi. Akcioni planovi teritorijalnog razvoja mogli bi promicati alternativni i cjelogodišnji turizam. Diversifikacija i poboljšanje kvaliteta turističke ponude ključni su za održivost turističkih proizvoda i usluga.

Održivo i odgovorno upravljanje turizmom (inovacije i kvalitet)

Potrebno je više mjera zainteresiranih strana za održivi i odgovorni razvoj turizma. One uključuju zajedničke standarde i pravila, smanjenje utjecaja masovnog turizma na okoliš, poboljšanje vještina i uključivanje svih zainteresiranih strana (javnih, privatnih i posjetitelja) u promociji održivog i odgovornog koncepta turizma.

Primjeri ciljeva do 2020. mogli bi uključivati:

- 50% porasta dolazaka turista izvan sezone;
- stvaranje 5 novih makro-regionalnih turističkih ruta.

¹⁴

Vidi fuznotu 8.

4. UPRAVLJANJE I PRIMJENA

Iskustvo sa postojećim makro-regionalnim strategijama pokazuje da su dobri i stabilni mehanizmi upravljanja od ključnog značaja za efikasno provođenje. Izvještaj Komisije o upravljanju u maju 2014.¹⁵ ukazuje na tri glavne potrebe: jače političko rukovodstvo, efikasno donošenje odluka i dobra organizacija.

Bolje upravljanje ne govori o novim sredstvima ili birokratiji, nego o tome kako i ko provodi Strategiju i kako se iniciraju i finansiraju zajedničke akcije. Rukovođenje mora imati političku i operativnu dimenziju, resorna ministarstva i organi primjene moraju postaviti strateške ciljeve, a zatim voditi računa da se rad dosljedno prati. To će donijeti jasnije rezultate i veći utjecaj.

Usklađivanje

Potrebno je usklađivanje između zemalja učesnica, kao i između različitih ministarstava i nivoa odlučivanja u svakoj zemlji. U svakom stubu, dva koordinatora iz odgovarajućih ministarstava iz dvije različite zemlje usko će sarađivati s prekograničnim partnerima u razvoju i primjeni Akcionog plana.

Komisija će djelovati kao nezavisni povezivač i pružiti EU perspektivu sa podrškom grupe na visokom nivou iz makro-regionalnih strategija sa predstavnicima EU-28, kao i zemalja koje nisu članice EU ali sudjeluju u strategijama.

Primjena

Ključni uvjeti za dobru realizaciju predpostavljaju:

- da zemlje razumiju Strategiju kao stvar svih sektorskih politika i koja se tiče svakog pojedinačnog nivoa vlasti;
- puno i efektivno učešće zemalja koje nisu članice EU na svim nivoima;
- političku podršku na visokom nivou, gdje ministri odrede ukupan pravac Strategije, preuzmu vlastitu odgovornost, usklađuju politiku sa finansiranjem te osiguraju sredstva i status za donošenje odluka i stručne nivoe;
- kao garant dimenzije EU, Komisija osigurava strateški pristup na nivou EU;
- zemlje prate i obavljaju evaluaciju napretka te pružaju smjernice za primjenu;
- da se dobro iskoristi rad postojećih regionalnih organizacija;
- pouzdanu podršku koordinatora stubova, pogotovo koristeći institucionalnu pomoć i pomoć za izgradnju kapaciteta iz Jadransko-jonskog programa transnacionalne suradnje u razdoblju 2014-2020;
- uključivanje ključnih ciljnih aktera: nacionalne, regionalne i lokalne vlasti, članova parlamenta (regionalnih, nacionalnih i evropskih), ekonomskih i socijalnih aktera, civilnog društva, akademske zajednice i nevladinih organizacija.

Da bi Strategija krenula sa čvrstog tla, treba rano primiti odluke o tim pitanjima.

Finansiranje

Strategija se provodi, između ostalog, mobilizacijom i usklađivanjem postojećih sredstava EU i nacionalnih sredstava od značaja za četiri stuba i teme. Prihvatanjem Strategije, vlade zemalja učesnica obavezuju se da će za implementaciju Akcionog plana koristiti ova sredstva.

¹⁵ Izvještaj Komisije o upravljanju makro-regionalnih strategija, COM(2014) 284 od 20. maja 2014.

Konkretno, Evropski strukturni i investicioni fond i Instrument za pretpriistupnu pomoć za 2014-2020. pružaju značajna sredstva i širok spektar alata i tehničkih mogućnosti.

Na raspolaganju su i drugi fondovi i instrumenti relevantni za stubove, posebno Horizon 2020 za sve stubove, fond za povezivanje Evrope (Connecting Europe) za Stub 2, program LIFE za Stub 3, kao i za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama, i za Stub 4 program COSME za mala i srednja poduzeća. Druga sredstva su također raspoloživa, posebno iz investicionog okvira za Zapadni Balkan (Western Balkan Investment Framework), Evropske investicione banke i drugih međunarodnih finansijskih institucija.

Ovi fondovi i instrumenti trebali bi stvoriti značajnu polugu i privući sredstva od privatnih investitora. Strategija će također iskoristiti rad, obavljen u okviru drugih dviju makro-regionalnih strategija za inovativno finansiranje.

Izvještavanje i evaluacija

Evaluacija će temeljiti na radu koordinatora stubova, koji će poslati izvještaj o približavanju ciljevima.

Da bi popunili prazninu u dostupnim podacima koji su potrebni za uspostavljanje osnovne situacije, posebno u državama koje nisu članice EU, prikupljanje podataka će se protezati kao sveobuhvatno pitanje kapaciteta kroz Jadransko-jonski program transnacionalne suradnje. Dok je prvenstveni pokazatelj uspjeha sprovođenje Akcionog plana, kao prvi korak treba razviti malo detaljnije indikatore.

Zemlje učesnice prirediti će godišnji Forum na kome će se procijeniti rezultati, posavjetovati o revidiranim akcijama i razvijati novi pristupi.

5. POVEZANOST SA POLITIKAMA EU

Ova Strategija ne traži nikakve promjene u zakonodavstvu EU nego ima za cilj jačanje politika EU koje su relevantne za regiju¹⁶. Također podržava veće poštovanje zakonskih obaveza EU, rješavanje nedostataka i praktične poteškoće što dovode do kašnjenja, posebno u odnosu na jedinstveno tržište i okoliš. Naglasak je na integralnom pristupu i povezivanju različitih područja za teritorijalno-koherentno sprovođenje politika EU. To naglašava povezanost između politike i programa EU, uključujući strategije EU o biološkoj raznolikosti¹⁷, prilagođavanje klimatskim promjenama i okvirne programe EU R&D.

6. ŠIRA POVEZANOST

Osigurati treba koordinaciju sa popratnom Strategijom EU za dunavsku regiju, kao i buduće Strategije EU za područje Alpa. U tom smislu Program INTERACT može igrati ključnu ulogu.

Treba tražiti sinergije sa drugim međuvladinim organima koji su podudarni sa geografijom Strategije, kao što je Jadransko-jonska inicijativa (JJI), ili s drugim / širim opsegom, kao što je Vijeće za regionalnu suradnju (RCC) ili Srednje-evropska inicijativa (CEI).

¹⁶ Kao što su Direktiva za prostorno planiranje u pomorstvu, zajednička politika ribarstva, politika upravljanja rizikom od nepogoda u EU, Transevropske mreže (transport i energetika), buduće Transportne zajednice, itd.

¹⁷ COM(2011) 244.

Važna je usklađenost sa opće-mediteranskim programima i inicijativama¹⁸ te konzistentnost sa postojećim pravnim okvirima¹⁹.

7. ZAKLJUČAK

Nakon godina teških političkih i ekonomskih uslova, Jadransko-jonska regija ima svjetliju perspektivu. Pružanjem sveukupnog okvira za koordinaciju politika i teritorijalne saradnje, Strategija će učiniti da regija bude prijatnija za život, rad i uživanje. Ona može da posluži kao uzoran primjer za promicanje rasta, radnih mjeseta i ideja i kao otvorena vrata u ostale dijelove svijeta. Zajednički napori mogu regiju dobro pripremiti za izazove i mogućnosti 21. stoljeća.

Komisija stoga poziva Vijeće da odobri ovu komunikaciju. Evropski parlament, Odbor regija i Evropski ekonomski i socijalni odbor su također pozvani da pregledaju ovaj dokument.

¹⁸ Posebno Unijom za Sredozemlje i Komisijom za ribarstvo cijelog Sredozemlja.

¹⁹ Posebno "Barselonskom konvencijom o zaštiti morske sredine i priobalnog područja za Sredozemlje".

